

GRUPPE 8 – ALLE UTDANNINGER SKAL HA FAGLIG RELEVANS OG MANGFOLD

Gruppeoppgave på NSOs høstkonferanse 2015

Alle utdanninger skal ha faglig relevans og mangfold

I NSOs Mangfolds-, inkluderings- og likestillingspolitiske plattform står det følgende:
“NSO meiner ein at evner og eigenskaper er spreidd jamt utover befolkninga, og at både studiemiljø og arbeidsmiljø vert betre av at heile mangfaldet i samfunnet er tilsvarande representert ved utdanningsinstitusjonane”.

Stadig flere tar høyere utdanning og vi har alle ulike bakgrunn når vi starter på universitetet eller på høyskolen. Ulike faktorer påvirker hvilken balast du har med deg inn i utdanningen. Slike faktorer kan være etnisitet, språk, religiøsitet, livssyn, seksuell orientering, funksjonsnivå, kjønn, sosial og sosioøkonomisk bakgrunn. For å sette det litt på spissen så filtrerer vi informasjon ulikt. Vi kjenner oss igjen i og relaterer oss ulikt til det vi leser, hører og opplever.

Dette påvirker også hvordan vi som studenter jobber sammen og hvordan undervisere og faglig ansatte planlegger studiene vi deltar på. Dette kan gi utslag i hva slags form undervisningen har og hva som legges til grunn gjennom blant annet pensum og språk. Om en kun tar utgangspunkt i seg selv vil en komme i fare for å overse at andre har en helt annen tilnærming.

Vi har valgt følgende problemstilling:

Hvilke faktorer hindrer mangfoldet i å oppleve faglig relevans, og hvilke tiltak skal til for å løse dette?

Avgrensning

Faglig relevans og mangfold er et område som omfatter mange og store temaer.

Grunnet begrenset tid har vi valgt å gå i dybden i enkelte områder hvor vi kommer med konkrete forslag til tiltak for å svare på problemstillingen. Vi valgte å nærme oss inn på temaene pensum og språk, med undertemaene: mangfoldig pensum, vanskelig temaer,

engelskspråklige studier og emner og språklige opptakskrav. Vi velger allikevel å belyse enkelte av temaene som vi har ikke gått i dybden på i kapittelet bakgrunn. Her går vi ikke inn på tiltak, men vi ønsker å belyse problemstillingene allikevel for å skape bevissthet om dem.

Bakgrunn for tema/oppgaven

Under vårt arbeid har vi sett på mange utfordringer i utdanningen hvor deler av en studentgruppe kan føle seg utstøtt eller at det ikke er faglig relevant for dem. Dette kan være utfordringer av både formell og uformell art. Hvis vi tar for oss tematikken rundt etnisitet og religion, ser vi flere utfordringer studenter kan møte på i studenthverdagen.

Tar vi for oss uformelle hindringer innenfor religion og etnisitet, har vi inntrykk av at religioner legges fram på ulike måter i utdanningen. Mye undervisning kan i tillegg ubevisst bygge på den kristne kulturarv.

Ser vi på studier som krever lab og dyreforsøk, er det en problematikk rundt religion. Vil det være vanskelig for muslimske studenter å gjøre forsøk på griser, eller kyr for hinduer?

Av formelle hindringer, er det en debatt rundt religiøse plagg og symboler i arbeidsplassen. Dette gjelder også praksis- og øvelsesbaserte studier.

Har studenter som går med religiøse hodeplagg tilgang til alle utdanninger? Dersom laboppgaver inngår i utdanningen vil det i noen tilfeller være forbudt med egne klær. Dette er utfordrende for studenter som har behov for religiøse plagg. Slike situasjoner vil speiles i arbeidslivet der man møter tilsvarende utfordringer.

Det kan diskuteres om yrker som krever uniform eller menneskelig kontakt som for eksempel psykolog, sykepleier eller politi vil kunne utføres dersom man er avhengig av religiøse plagg eller bruke religiøse symboler.

Pensum

Mangfoldig pensum

Læringsmetoder i norsk høyere utdanning består ofte av forelesning og selvstudie. Viktigheten av pensum er ganske stor når halvparten av læringsmetodene i stor grad baserer seg på å støtte seg på pensumet. Pensumet skal først og fremst være fagligrelevant. Samtidig er det viktig å ivareta ulike syn, perspektiver og forskningstradisjoner. Vi tør påstå at store deler av pensumet er forfattet av hvite menn i midten av femtiårene i enkelte utdanninger, som sitter på hver sin lille tue. Studentgruppen er derimot en mangfoldig gruppe, og minoriteter kan oppleve at de ikke opplever faglig relevans i det utvalgte pensumet. En mangfoldig studentgruppe kjenner seg igjen i og relaterer seg til ulike perspektiver, og vi mener det er viktig at alle studenter kan føle tilhørighet til noe av pensum, uavhengig av hvilken minoritet de tilhører. Et eksempel kan være to kvinnelige afrikanske studenter som blir fortalt om sitt kontinent og situasjon fra forfatter som aldri har satt en fot i landet. Hvilken relevans har dette for disse to kvinnelige studentene? Et mangfoldig pensum kan i større grad sørge for at en mangfoldig studentgruppe opplever faglig relevans i sin utdanning, noe vi mener kan heve kvaliteten i utdanningen.

Tiltak:

Vi ønsker oss et pensum som gjenspeiler fagmiljøet og et krav om at litteraturen skal vise de ulike perspektivene det er i det aktuelle faget. Dette kan gå på akkord med den akademisk friheten til de enkelte institusjonene, men det kan være et virkemiddel for høyere kvalitet i utdanningen noe alle burde ønske seg uansett.

Vanskelige temaer

Noen temaer kan virke støtende for enkelte minoriteter, men også for majoriteter i enkelte tilfeller (for eksempel 22. juli). Disse temaene er det viktig å fortsatt snakke om, da det er relevante for enkelte studieretninger. Dette kan for eksempel velferdsprofesjoner som må ha kunnskap om vold og overgrep. Hvordan skal man håndtere de studentene som føler seg støtt av enkelte temaer innenfor pensumet?

En pågående debatt i USA handler om såkalte "trigger warnings". Det blir brukt som et virkemiddel for å advare studenter om et mulig støtende innhold i for eksempel en forelesning, slik at studentene kan forberede seg mentalt og eventuelt forlate forelesningen. Universitas om melder om at UiO allerede bruker dette, blant annet rundt tematikken om 22. juli. Dette er tematikk det er viktig å ha en åpen og konstruktiv debatt om, også innenfor akademia.

Tiltak:

Derfor ønsker vi at "trigger warnings" blir tatt i bruk ved temaer som kan oppleves støtende, da vi mener vanskelig tematikk skal være en del av utdanningene. Når det brukes, skal dette skal allikevel brukes ved omhu.

Engelskspråklige studier og emner

Samfunnet i dag preges av stadig større grad av internasjonalisering og mangfold. Dette gjør at det stilles stadig større krav til gode språkkunnskaper til arbeidstakere og studenter. Samtidig står universitetene og høyskolene ovenfor en stadig større konkurranse fra utenlandske aktører. Dette behovet både fra arbeidslivet, UH-sektoren og samfunnet gjør at stadig mer av utdanningene og emnene foregår på engelsk. Det finnes både fordeler og ulemper med denne ordningen.

Fordelen ligger i at studenten oppnår en større engelskspråklig kompetanse som bidrar til at studenten vil være en mer attraktiv arbeidstaker etter endt utdanning, samt at studenten vil kunne arbeide både i og utenfor Norge. Det åpnes også opp for flere flerspråklige studenter og innvekslingsstudenter, som tidligere ikke kunne ta delta på undervisningen på grunn av manglende norsk-kompetanse. Universitetene og høyskolene vil også ha muligheten til å hente inn den beste kompetansen i undervisningsstillingene, uavhengig av om læreren kan norsk eller ikke.

Ulempen med at stadig mer undervisning foregår på engelsk ligger i at studenter med manglende engelskkunnskaper vil ha utfordringer med å følge undervisningen. Faglig

sterke studenter kan risikere å falle fra på grunn av sin manglende språklige kompetanse. Mangfoldet i studiet kan svekkes da studenter med en annen etnisitet enn norsk kan ha engelsk ikke som sitt 2.språk, men sitt 3. språk.

En annen utfordring man kan møte er at studenter kan sitte med gode engelskkunnskaper som fungerer i dagligdags situasjon, men har utfordringer med å uttrykke seg godt faglig på engelsk. Dette kan skape utfordringer i forbindelse med eksamen. Faglig sterke studenter kan risikere å få et stort handikapp sine det ikke kan bruke sitt eget språk og det faglige vokabularet de har der. Studenten blir derfor dømt på grunnlag av sine språkkunnskaper, fremfor sine fagkunnskaper.

Tiltak:

For å sikre frafall og god veiledning må det opplyses godt at undervisningen foregår på engelsk. Det er viktig at studenten vet dette allerede før de søker studiet. Dette gjelder også studier hvor kun deler av studiet foregår på engelsk.

Med unntak av særskilte studier hvor engelsk eller et annet språk kreves for yrkesutøvelsen, skal alle studenter som tar studier på engelsk i Norge ha muligheten til å gjennomføre eksamener på et nordisk eller engelsk språk slik at de kan ta i bruk sitt fulle faglige vokabular.

Språklige opptakskrav:

For å undervise i norsk i grunnopplæringen må man i dag ha karakteren 3 eller bedre. Ved Høyskolen i Oslo og Akershus vurderes det nå å innføre en prøveordning der man også setter karakterkrav i norsk ved andre fag. Fagene som er foreslått er sykepleie der man må ha karakteren 3 eller bedre, og ved journalistikk der studentene må ha karakteren 4 eller bedre fra videregående opplæring (VGO) for å kunne komme inn. I de neste avsnittene vil vi prøve å belyse ulike sider ved en slik innføring og gi noen generelle kommentarer til opptakskrav.

Vi er skeptiske til karakterkravet i norsk når det gjelder sykepleiestudiet. Vi stiller oss skeptisk til at fokuset skal ligge ved det språklige og ikke det omsorgsmessige og det

helsefaglige. Ved å sette et karakterkrav kan man potensielt miste mange gode kandidater til en sektor der etterspørselen er ekstremt stor.

Vi anerkjenner at ved å sette et karakterkrav vil man kunne heve den norskspråklige kompetansen i helsesektoren. Vi mener allikevel at den foreslåtte løsningen ikke griper fatt i problemet den prøver å løse. Vi ser for oss at kravet skal sikre gode kommunikative evner skriftlig og ikke minst i samtale med pasienter, men vi stiller oss kritisk til hvorvidt kandidatens kunnskap om stev og sjangeranalyse skal ha innvirkning på opptaket.

Innen for norsk høyere utdanning har man bestemt at generell studiekompetanse skal danne grunnlaget for opptak til høyere utdanning. Dette mener vi skal være gjeldene også for sykepleie. Kandidater som ikke er skikket til å utføre sitt yrke som sykepleier grunnet kommunikative problemstillinger mener vi skal være opp til et skikkethetsnemda å avgjøre.

Når det gjelder språkkompetanse innenfor det journalistiske og kravet om karakteren 4 fra VGO for å komme inn på journalistikk mener vi at det er uhensiktsmessig i forhold til det forrige avsnittet, men vi er mer åpen for det her enn ved opptak til sykepleiestudiet.

Tiltak:

Hvis man likevel skulle mene at et karakterkrav er ytterst nødvendig ser vi for oss at det må på plass en alternativ opptaksform som kan fange opp kandidater som karakterkravet utelukker. Søknad om å få komme på intervju, motivasjonsbrev, eller anbefaling fra karriereveileder på VGO kan være noen former for alternative opptakskrav som gjør at man ikke mister gode kandidater til en sektor som skriker etter arbeidskraft.

Opplever mangfoldet faglig relevans?

På bakgrunn av det vi har presentert i denne oppgaven ser vi at det er flere ulike faktorer som kan påvirke om en mangfoldig studentgruppe opplever relevans i sin utdanning. Vi har valgt å fokusere på pensum og språk som to faktorer. Vi ser at det er flere utfordringer knyttet til disse to faktorene, men også de faktorene vi har utelukket her. Løses disse utfordringene mener vi det kan bidra til et kvalitetsløft i norsk høyere utdanning, noe både NSO og Regjeringen ønsker.